

γλώσσα

γλώσσα, η, ουσ. [<αρχ. γλῶσσα], η γλώσσα. **1.** η αυθάδεια, η αθυροστομία, η φλυαρία: «για δες γλώσσα ο πιτσιρικάς, χωρίς καμιά ντροπή!». **2.** η γνώση μιας ξένης γλώσσας: «θέλεις να πας στη Γαλλία αλλά δε μου είπες· σκαμπάζεις τίποτα από γλώσσα;». (Εβραϊκό τραγούδι: *τέσσερις γλώσσες μιλώ, τους πουλάω παραμύθια χίλια δυο και τους γίνομαι τσιμπούρι να τους πάρω το μασούρι*). **3.** οποιοδήποτε μέσο βοηθάει στη συνεννόηση: «η γλώσσα του κορμιού || η γλώσσα των κωφαλάλων αποτελείται από διάφορες εκφραστικές χειρονομίες, που γίνονται με τα δάχτυλα, με τα χέρια». **4.** ειδικό κομμάτι δέρματος που ξεκινάει από το εσωτερικό του παπουτσιού και καλύπτει το κουντεπιέ του ποδιού. **5.** είδος ψαριού: «για να νιώσεις τη μεγάλη νοστιμιά της γλώσσας πρέπει να τη φας τηγανητή». Υποκορ. **γλωσσίτσα** κ. **γλωσσούλα, η** (βλ. λ.) και **γλωσσάκι, το**. (Ακολουθούν 150 φρ.)·

- *αγοραία γλώσσα, η* χυδαία, η πρόστυχη γλώσσα, που χρησιμοποιείται με ευκολία από τους λαϊκούς ανθρώπους, από τους ανθρώπους της πιάτσας: «από μικρός μεγάλωσε στους δρόμους και χρησιμοποιεί τόσο αγοραία γλώσσα, που σε κάνει να κοκκινίζεις όταν τον ακούς να μιλάει»·

- *ακονίζω τη γλώσσα μου*, προετοιμάζομαι να μιλήσω για πολλή ώρα, ιδίως σε έντονο, σε οξύτατο τόνο: «μέχρι να 'ρθει η σειρά ν' ανεβώ στο βήμα, ακονίζα τη γλώσσα μου, γιατί έπρεπε να τους τα πω μια και καλή»·

- *αμάν αυτή η γλώσσα σου!* βλ. φρ. *αμάν αυτό το στόμα σου!* λ. στόμα·

- *αμολάω τη γλώσσα μου, α.* λέω απροκάλυπτα αυτά που ξέρω, ιδίως όχι αρεστά για κάποιον: «κοίτα μην αμολήσω τη γλώσσα μου, γιατί δε σε ξεπλένει ούτε ο Νιαγάρας!». **β.** ομολογώ, προδίδω: «τη στιγμή που είχαμε πιστέψει πως τη γλιτώσαμε, αμόλησε τη γλώσσα του ο τάδε και μας έκαψε»·

- *από γλώσσα, παπούτσι*, χαρακτηρίζει άτομο που μιλάει σκληρά, επιθετικά, υβριστικά: «είναι καλό παιδί, αλλά από γλώσσα, παπούτσι». Από παρομοίωση της γλώσσας με τη σόλα του παπουτσιού·

- *από γλώσσα τι κάνεις; ή από γλώσσα πώς πας; ή από γλώσσα πώς τα πας;* μιλάς κάποια ξένη γλώσσα ή τη γλώσσα για την οποία γίνεται λόγος(:): «λέω να σε πάρω μαζί μου στην Ιταλία, αλλά δε μου είπες, από γλώσσα πώς πας;»·

- *βάζω χαλινάρι στη γλώσσα μου*, βλ. λ. [χαλινάρι](#)·

- *βαστώ τη γλώσσα μου*, δε μιλώ, δεν προδίδω κάποιο μυστικό ή κάτι που ξέρω και που ενοχοποιεί κάποιον: «παρ' όλα τα λεφτά που του 'δωσε ο τάδε, για να του πει τι είχαμε κουβεντιάσει, βάσταξε τη γλώσσα του και δε του είπε τίποτα || παρόλο το ξύλο που του 'δωσαν στην Ασφάλεια, βάσταξε τη γλώσσα του και δε μας αποκάλυψε»·

- *βγάζω γλώσσα, αυθαδιάζω, αντιμιλώ:* «μη βγάζεις γλώσσα σε μένα, γιατί έχεις τα μισά μου χρόνια!». (Λαϊκό τραγούδι: *πάψε να κάνεις πια σε μένα την καμπόσα, κάθισε φρόνιμα και μη μου βγάζεις γλώσσα*)·

- *βγάζω γλώσσα ένα πήχη ή βγάζω γλώσσα μια πήχη*, βλ. φρ. *βγάζω γλώσσα μια πιθαμή*·

- *βγάζω γλώσσα μια πιθαμή*, αντιμιλώ, αυθαδιάζω πάρα πολύ: «πρόσεχε πώς του μιλάς, γιατί με το παραμικρό βγάζει γλώσσα μια πιθαμή»·

- *βρήκαμε κοινή γλώσσα*, υπήρξε αλληλοκατανόηση μεταξύ μας, συμπέσανε οι γνώμες μας, οι απόψεις μας, συνεννοηθήκαμε: «η συζήτηση με τον τάδε υπήρξε ευχάριστη κι επικοινωνιακή, γιατί βρήκαμε κοινή γλώσσα»·

- *γάνιασε η γλώσσα μου*, κουράστηκα, ταλαιπωρήθηκα μιλώντας ασταμάτητα, ιδίως συμβουλευόντας κάποιον: «γάνιασε η γλώσσα μου να σε συμβουλευώ, όμως μυαλό δεν μπόρεσα να σου βάλω». Από το ότι, όταν κάποιος μιλάει πολύ, η γλώσσα του πιάνει ένα λευκό επίχρισμα, που παρομοιάζεται με τη γανάδα·

- για *μάζεψε τη γλώσσα σου!* απειλητική ή συμβουλευτική έκφραση σε κάποιον να πάψει να μιλάει προκλητικά ή υβριστικά εναντίον μας ή εναντίον προσώπου που μας ενδιαφέρει, γιατί θα ενεργήσουμε δυναμικά σε βάρος του: «για *μάζεψε τη γλώσσα σου, γιατί θα πλακωθούμε στις μπουνιές!*». Το για τονισμένο·
- για *συμμάζεψε τη γλώσσα σου!* βλ. φρ. για *μάζεψε τη γλώσσα σου!* Το για τονισμένο·
- *γλώσσα έχει και μιλιά δεν έχει, α.* είναι ιδιαίτερα ολιγόλογος: «η μικρή του η κόρη σε παίρνει το κεφάλι με την πολυλογία της, ενώ η μεγάλη γλώσσα έχει και μιλιά δεν έχει». **β.** ειρωνική αμφισβήτηση στον ισχυρισμό κάποιου πως ο τάδε είναι ολιγόλογος: «ποιος δε μιλάει ο τάδε; Τι να σου πω, γλώσσα έχει και μιλιά δεν έχει!»·
- *γλώσσα παπούτσι, αλλά μυαλό κουκούτσι,* οι αυθάδεις και οι πολυλογάδες, που έχουν την εντύπωση πως λένε σπουδαία πράγματα, είναι συνήθως άμυαλοι: «τι να πεις γι' αυτόν τον άνθρωπο, που στιγμή δεν κλείνει το στόμα του! Γλώσσα παπούτσι, αλλά μυαλό κουκούτσι»·
- *γλώσσα που την έχει!* βλ. φρ. *έχει μια γλώσσα(!)*·
- *γλώσσα του πεζοδρομίου,* βλ. φρ. *αγοραία γλώσσα*·
- *γλώσσας μάκρεμα, μυαλού κόντεμα,* βλ. φρ. *γλώσσα παπούτσι, αλλά μυαλό κουκούτσι*·
- *δαγκάνω τη γλώσσα μου,* προσπαθώ να συγκρατηθώ για να μη μιλήσω, γιατί θα πω πράγματα κακά ή δυσάρεστα για κάποιον: «όση ώρα αυτός παίνευε τον εαυτό του, ο φίλος του, που τον ξέρει σαν κάλπικη δεκάρα, δάγκανε τη γλώσσα του για να μην τον ξεμπροστιάσει»·
- *δάγκασε τη γλώσσα σου!* αποτρεπτική έκφραση για να μη μας συμβεί αυτό που κακομελετάει κάποιος, που απευχόμαστε το κακό που ξεστόμισε κάποιος να συμβεί σε βάρος μας: «έτσι όπως τρέχεις με τ' αυτοκίνητο, θα σκοτωθούμε. -*Δάγκασε τη γλώσσα σου!*»·
- *δάγκασε τη γλώσσα του,* ένιωσε πολύ άσχημα, γιατί, χωρίς να το θέλει, είπε κάτι που δεν έπρεπε να ειπωθεί, ή αποκάλυψε κάτι που δεν έπρεπε να αποκαλυφθεί: «μόλις κατάλαβε πως αυτόν που κατηγορούσε ήταν δίπλα του, δάγκασε τη γλώσσα του || μόλις του ξέφυγε πάνω στην κουβέντα το μυστικό που του είχε εμπιστευθεί ο τάδε, δάγκασε τη γλώσσα του». Από το ότι είναι πολύ οδυνηρό σε κάποιον, όταν δαγκάνει τη γλώσσα του·
- *δε βάζει τη γλώσσα μέσα του,* βλ. φρ. *δε βάζει τη γλώσσα στο στόμα του*·
- *δε βάζει τη γλώσσα στο στόμα του,* μιλάει ακατάσχετα, χωρίς να αφήνει κάποιον άλλον να μιλήσει: «όταν αρχίζει και μιλάει, δε λέει να βάλει τη γλώσσα στο στόμα του»·
- *δε βάζει στη γλώσσα του χαλινάρι,* βλ. λ. [χαλινάρι](#)·
- *δε βαστώ τη γλώσσα μου, α.* μιλώ άπρεπα, απερίσκεπτα: «όταν νευριάζω, δε βαστώ τη γλώσσα μου». **β.** μιλώ άκαιρα: «να 'σαι δίπλα μου να με προσέχεις, όταν μιλώ, γιατί ξεχνιέμαι κάθε τόσο και δε βαστώ τη γλώσσα μου». **γ.** δεν μπορώ να κρατήσω μυστικό: «μη μου εμπιστευτείς τίποτα, γιατί δε βαστώ τη γλώσσα μου και μπορεί να το ξεφουρνίσω»·
- *δε μου κοβόταν καλύτερα η γλώσσα!* έκφραση μεταμέλειας για κάτι που είπαμε: «πέταξες τη βλακεία σου κι έβαλες τους ανθρώπους να μαλώσουν. -*Δε μου κοβόταν καλύτερα η γλώσσα!*»·
- *δε σταματά η γλώσσα του,* μιλάει ακατάσχετα: «όταν αρχίζει να μιλάει, δεν προλαβαίνει να πει τίποτα κανέναν άλλος, γιατί δε σταματά η γλώσσα του»·
- *δέθηκε η γλώσσα μου,* βλ. φρ. *μου δέθηκε η γλώσσα*·
- *δεν έτρωγα τη γλώσσα μου!* βλ. φρ. *δεν κατάπινα τη γλώσσα μου(!)*·

- δεν κατάπινα τη γλώσσα μου! **α.** έκφραση με την οποία θέλουμε να δείξουμε πόσο πολύ μετανιώσαμε, που μελετούσαμε κάτι κακό για κάποιον, γιατί τελικά το έπαθε: «εγώ του το 'λεγα πως θα σκοτωθεί, έτσι όπως τρέχει με τ' αυτοκίνητό του, αλλά δεν κατάπινα τη γλώσσα μου! Πάει ο άνθρωπος!». **β.** μετάνιωσα που μίλησα, που πήρα μέρος σε κάποια συζήτηση: «δεν κατάπινα τη γλώσσα μου, που μίλησα και στενοχώρησα τον άνθρωπο!». Συνήθως μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το καλύτερα·

- δεν κρατώ τη γλώσσα μου, βλ. φρ. δε βαστώ τη γλώσσα μου·

- δεν πάει η γλώσσα μου να..., δυσκολεύομαι, διστάζω να πω, να εκφράσω κάτι, ιδίως κάτι που είναι κακό συνήθως εναντίον κάποιου ή κάποιων: «δεν πάει η γλώσσα μου να κατηγορήσω τον τάδε, γιατί είναι φίλος μου || δεν πάει η γλώσσα μου να μιλήσω εναντίον του κόμματός μου, γιατί μέσα σ' αυτό ανδρώθηκα || δεν πάει η γλώσσα μου να μιλήσω κατά των πολιτικών μου συντρόφων»·

- έβγαλε η γλώσσα μου μαλλιιά ή έβγαλε μαλλιιά η γλώσσα μου, βλ. συνηθέστ. μάλλιασε η γλώσσα μου·

- έβγαλε μια γλώσσα να! αντιμίλησε προκλητικά, αυθαδίασε πάρα πολύ: «εγώ του 'πα να προσέχει για το καλό του, κι αυτός έβγαλε μια γλώσσα να!». Συνήθως η φρ. συνοδεύεται από χειρονομία με το ένα χέρι να έρχεται και να δείχνει πιο πάνω από τον καρπό του άλλου χεριού, ή συνοδεύεται από χειρονομία με τις δυο παλάμες να απομακρύνονται αισθητά η μια από την άλλη, θέλοντας να καθορίσουν ένα μεγάλο μέγεθος·

- έβγαλε μια γλώσσα σαν παντόφλα! βλ. λ. έβγαλε μια γλώσσα να(!)·

- έβγαλε μια γλώσσα σαν παπούτσι! βλ. λ. έβγαλε μια γλώσσα να(!)·

- είναι άσχημη γλώσσα, βλ. φρ. έχει άσχημη γλώσσα·

- είναι κακιά γλώσσα, βλ. φρ. έχει κακιά γλώσσα·

- είναι καλή γλώσσα, βλ. φρ. έχει καλή γλώσσα·

- είναι κοφτερή γλώσσα, βλ. φρ. έχει κοφτερή γλώσσα·

- είναι μια γλώσσα! βλ. φρ. έχει μια γλώσσα(!)·

- έχει άσχημη γλώσσα, **α.** αντιμιλά προκλητικά, είναι αυθάδης: «μην του πας κόντρα, γιατί έχει άσχημη γλώσσα». **β.** είναι αισχρολόγος, βρομόγλωσσος: «όταν αρχίζει να βρίζει, σε κάνει να κοκκινίζεις, γιατί έχει άσχημη γλώσσα»·

- έχει γανωμένη γλώσσα, μπορεί να πει κάποιο ρόφημα, όσο ζεστό και αν είναι αυτό: «μόλις του σερβίρουν τον καφέ, τον πίνει μονορούφι, λες κι έχει γανωμένη γλώσσα»·

- έχει γλυκιά γλώσσα, είναι γλυκομίλητος: «είναι πολύ ευγενικό παιδί κι έχει γλυκιά γλώσσα». (Λαϊκό τραγούδι: ααα αχ, αφράτη μου κοκώνα, μέσα πω πω, απ' τη Δραπετσώνα. Με πέθανε αυτή η γλυκιά σου γλώσσα, τα σκέρτσα σου τα τόσα)·

- έχει κακιά γλώσσα, **α.** είναι κακεντρεχής, φθονερός: «αν θέλεις να μάθεις κάτι για κάποιον, μην πάρεις τη γνώμη του τάδε, γιατί έχει κακιά γλώσσα και θα σου πει τα χειρότερα πράγματα». **β.** είναι αισχρολόγος, βρομόστομος: «μην του εναντιώνεσαι, γιατί έχει τόσο κακιά γλώσσα, που, αν αρχίσει, θα κοκκινίσεις ολόκληρος». **γ.** το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, ό,τι κακομελετάει, συμβαίνει, ιδίως στους άλλους: «έχει τόσο κακιά γλώσσα, που, όταν αρχίσει να σε κακομελετάει, είναι αδύνατο να μη σου τύχει κάποιο κακό»· βλ. και φρ. έχει άσχημη γλώσσα·

- έχει καλή γλώσσα, **α.** είναι ευγενικός και γλυκομίλητος: «μ' αρέσει ν' ακούω αυτόν τον άνθρωπο, γιατί έχει καλή γλώσσα». **β.** είναι καλός αγορητής: «ο Ανδρέας Παπανδρέου, είχε πολύ καλή γλώσσα»· βλ. και φρ. έχει στρωτή γλώσσα·

- έχει κοφτερή γλώσσα, λέει πάντα θαρρετά τη γνώμη του, την άποψή του, όσο και αν δε συμφέρει ή όσο και αν στενοχωρεί ή πληγώνει κάποιον: «όταν έχουμε κάποιο πρόβλημα, πηγαίνουμε στον τάδε να μας λύσει τη διαφορά, γιατί έχει κοφτερή γλώσσα και λέει τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη»·

- έχει μακριά γλώσσα, αντιμιλάει προκλητικά, αυθαδιάζει πολύ: «είναι όμορφη γυναίκα, δε λέω, αλλά έχει μακριά γλώσσα και χάνει απ' την ομορφιά της»·

- έχει μεγάλη γλώσσα, βλ. φρ. έχει μακριά γλώσσα·

- έχει μια γλώσσα! **α.** αντιμιλά προκλητικά, είναι πολύ αυθάδης: «μην του κάνεις καμιά παρατήρηση, γιατί έχει μια γλώσσα, Θεός να σε φυλάει!». **β.** είναι πολύ αισχρολόγος, βρομόγλωσσος: «προς Θεού, μην ανοίξει το στόμα του, γιατί έχει μια γλώσσα!». Συνήθως η φρ. κλείνει με το *μα τι γλώσσα!* ή με το *Θεός να σε φυλάει(!)*·

- έχει μια γλώσσα να! αντιμιλά προκλητικά, είναι πολύ αυθάδης. Συνήθως η φρ. συνοδεύεται από χειρονομία με το ένα χέρι να έρχεται και να δείχνει πάνω από τον καρπό του άλλου χεριού ή συνοδεύεται από χειρονομία με τις δυο παλάμες να απομακρύνονται αισθητά η μια από την άλλη, θέλοντας να καθορίσουν ένα μεγάλο μέγεθος·

- έχει μια γλώσσα σαν παντόφλα! βλ. φρ. έχει μια γλώσσα να(!)·

- έχει μια γλώσσα σαν παπούτσι! βλ. φρ. έχει μια γλώσσα να(!)·

- έχει στρωτή γλώσσα, **α.** (για λογοτεχνικά κείμενα) είναι καλογραμμένο: «είναι ενδιαφέρον βιβλίο κι έχει στρωτή γλώσσα». **β.** (για συγγραφείς) γράφει καλά, κατανοητά: «διαβάζω ευχάριστα τον τάδε συγγραφέα, γιατί έχει στρωτή γλώσσα»·

- έχεις γρόσα, έχεις και μεγάλη γλώσσα, βλ. λ. γρόσα·

- η γλυκιά η γλώσσα βγάζει το φίδι απ' την τρύπα, με την ευγένεια μπορούμε να κατορθώσουμε και τα πιο δύσκολα πράγματα, με την ευγένεια ανοίγουν όλες οι πόρτες: «δεν πρέπει να 'σαι αυταρχικός κι απότομος με τους συναθρώπους σου, αλλά απλός και γλυκομίλητος αν θέλεις να πετύχεις γιατί, αν θες να ξέρεις, η γλυκιά η γλώσσα βγάζει το φίδι απ' την τρύπα». Συνών. ο γλυκομίλητος μπορεί να θηλάσει και λέαινα·

- η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει, τα λόγια που λέει κάποιος μπορούν να δημιουργήσουν μεγάλο πρόβλημα, να προξενήσουν πολύ μεγάλο κακό, πολύ μεγάλη πίκρα σε κάποιον: «να 'σαι προσεκτικός, όταν μιλάς στους συναθρώπους σου, γιατί πρέπει να ξέρεις πως η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει». (Λαϊκό τραγούδι: στους κάμπους ο Αντύπας τρέχει βάζει φωτιές, καρδιές φλογίζει. **Η γλώσσα κόκαλα δεν έχει, η γλώσσα κόκαλα τσακίζει**)· βλ. και φρ. *ό,τι κόβει το μαχαίρι γιατρεύεται, ό,τι κόβει η γλώσσα δε γιατρεύεται*·

- η γλώσσα λησμονάει και λέει την αλήθεια, μερικές φορές καθώς μιλάει κάποιος, στη ροή του λόγου του ξεχνιέται και λέει την αλήθεια που δεν έπρεπε να ειπωθεί: «έπιασαν τον ψευδομάρτυρα στην κουβέντα κι έτσι όπως τον ρωτούσαν συνεχώς του ξέφυγε κι είπε την αλήθεια, γιατί μερικές φορές η γλώσσα λησμονάει και λέει την αλήθεια»·

- η γλώσσα μου έγινε γραβάτα, κουράστηκα υπερβολικά, είτε για να φέρω σε πέρας κάποια χειρονακτική εργασία είτε από έντονο τρέξιμο: «η γλώσσα μου έγινε γραβάτα, μέχρι να τελειώσω το φράχτη της αυλής || η γλώσσα μου έγινε γραβάτα τρέχοντας τόση ώρα κάτω απ' τον ήλιο». Από την εικόνα του σκύλου που, όταν κουραστεί υπερβολικά, ιδίως τρέχοντας, η γλώσσα του κρέμεται έξω από το στόμα του, πράγμα που παρομοιάζεται με γραβάτα, που πέφτει πάνω στο στήθος του άντρα·

- η γλώσσα μου έγινε παπούτσι ή η γλώσσα μου έγινε σαν παπούτσι, βλ. φρ. η γλώσσα μου έγινε τσαρούχι·

- η γλώσσα μου έγινε τσαρούχι ή η γλώσσα μου έγινε σαν τσαρούχι, έγινε σκληρή, τραχιά στην αφή της, ιδίως από υπερβολικό κάπνισμα ή υπερβολική οينوποσία: «όλο το βράδυ πίναμε και καπνίζαμε κι η γλώσσα μου έγινε σαν τσαρούχι». Από παρομοίωση με την τραχιά σόλα του παπουτσιού, ιδίως του τσαρουχιού·

- η γλώσσα μου έγινε φιόγκος, βλ. φρ. η γλώσσα μου δέθηκε φιόγκος·
- η γλώσσα μου δέθηκε φιόγκος, δεν μπόρεσα να αρθρώσω λέξη από έκπληξη ή φόβο: «ήταν τόσο όμορφη γυναίκα, που μόλις μου μίλησε, η γλώσσα μου δέθηκε φιόγκος || μου είχαν πει ψέματα πως είχε πεθάνει ο τάδε και, μόλις τον είδα ξαφνικά μπροστά μου, η γλώσσα μου δέθηκε φιόγκος»·
- η γλώσσα της κόβει και ράβει, η γυναίκα για την οποία γίνεται λόγος, είναι πολύ φλύαρη, ζαλίζει τους πάντες με τη φλυαρία της: «αν αρχίσει να μιλάει, σου 'ρχεται ζαλάδα, γιατί η γλώσσα της κόβει και ράβει». Η αναφορά στη γυναίκα, γιατί υποτίθεται πως οι γυναίκες, είναι πιο φλύαρες από τους άντρες, ωστόσο,, ισχύει και γι' αυτούς·
- η γλώσσα της μαγκιάς, βλ. λ. [μαγκιά](#)·
- η γλώσσα της πάει ροδάκι, η γυναίκα για την οποία γίνεται λόγος, όχι μόνο είναι φλύαρη αλλά μιλάει και πολύ γρήγορα: «δεν μπορείς να καταλάβεις τι λέει, γιατί η γλώσσα της πάει ροδάκι». Από τον τροχό της κλωστικής μηχανής, που περιστρέφεται με μεγάλη ταχύτητα και η αναφορά στη γυναίκα, γιατί υποτίθεται πως οι γυναίκες είναι πιο φλύαρες από τους άντρες, ωστόσο, ισχύει και γι' αυτούς·
- η γλώσσα της πιάτσα, βλ. λ. [πιάτσα](#)·
- η γλώσσα τιμάει το πρόσωπο, ο άνθρωπος πολλές φορές εξυψώνεται στα μάτια των άλλων με τον τρόπο που μιλάει: «να μιλάς πάντα γλυκά κι ευγενικά στους άλλους, γιατί η γλώσσα τιμάει το πρόσωπο»·
- η γλώσσα του είναι δηλητήριο, βλ. φρ. η γλώσσα του στάζει φαρμάκι·
- η γλώσσα του είναι μέλι, βλ. συνηθέστ. η γλώσσα του στάζει μέλι·
- η γλώσσα του είναι πετμέζι, βλ. συνηθέστ. η γλώσσα του στάζει μέλι·
- η γλώσσα του είναι ρετσέλι, βλ. συνηθέστ. η γλώσσα του στάζει μέλι·
- η γλώσσα του είναι ροσόλι, βλ. συνηθέστ. η γλώσσα του στάζει μέλι·
- η γλώσσα του είναι σερμπέτι, βλ. συνηθέστ. η γλώσσα του στάζει μέλι·
- η γλώσσα του είναι φαρμάκι, βλ. φρ. η γλώσσα του στάζει φαρμάκι·
- η γλώσσα του θέλει κόντεμα, πρέπει κάποιος να τον χαλιναγωγήσει, γιατί μιλάει άπρεπα, προκλητικά ή επιθετικά: «ο φίλος σου είναι πολύ αθυρόστομος, γι' αυτό η γλώσσα του θέλει κόντεμα»·
- η γλώσσα του στάζει δηλητήριο, βλ. φρ. η γλώσσα του στάζει φαρμάκι·
- η γλώσσα του στάζει μέλι, είναι πολύ γλυκομίλητος ή, όταν αναφέρεται σε κάποιον, μιλάει με τα καλύτερα λόγια: «χαίρεσαι ν' ακούς αυτόν τον άνθρωπο να μιλάει, γιατί η γλώσσα του στάζει μέλι || κάθε φορά που αναφέρεται στη γυναίκα του, η γλώσσα του στάζει μέλι»·
- η γλώσσα του στάζει πετμέζι, βλ. συνηθέστ. η γλώσσα του στάζει μέλι·
- η γλώσσα του στάζει ρετσέλι, βλ. συνηθέστ. η γλώσσα του στάζει μέλι·
- η γλώσσα του στάζει ροσόλι, βλ. συνηθέστ. η γλώσσα του στάζει μέλι·
- η γλώσσα του στάζει σερμπέτι, βλ. συνηθέστ. η γλώσσα του στάζει μέλι·
- η γλώσσα του στάζει φαρμάκι, μιλάει με πολλή κακία, με πολλή κακεντρέχεια, λέει αυτό που μπορεί να

στενοχωρήσει, να πικράνει ή να βλάψει κάποιον: «είναι τόσο κακός άνθρωπος, που για όλους η γλώσσα του στάζει φαρμάκι»·

- η γλώσσα του χύνει δηλητήριο, βλ. φρ. η γλώσσα του στάζει φαρμάκι·

- η γλώσσα του χύνει φαρμάκι, βλ. φρ. η γλώσσα του στάζει φαρμάκι·

- η γλώσσα του σπάει κόκαλα, είναι αμείλικτος, όσον αφορά τη γνώμη του, τα λεγόμενά του: «δε χαρίζεται σε κανέναν, γιατί είναι άνθρωπος που η γλώσσα του σπάει κόκαλα»·

- η καλή η γλώσσα βγάζει το φίδι απ' την τρύπα, βλ. φρ. η γλυκιά η γλώσσα βγάζει το φίδι απ' την τρύπα·

- η λανθάνουσα γλώσσα λέει πάντα την αλήθεια, λέγεται σε κείνον που, όταν μιλάει από παραδρομή ή από απροσεξία, του ξεφεύγει αυτό που θέλει να αποκρύψει και που για μας είναι αυτό ακριβώς που αντιπροσωπεύει την αλήθεια·

- θα σου βάλω πιπέρι στη γλώσσα ή θα σου βάλω στη γλώσσα πιπέρι, βλ. λ. [πιπέρι](#)·

- θα σου κόψω τη γλώσσα, απειλητική παρατήρηση σε κάποιον να πάψει να μιλάει υποτιμητικά ή υβριστικά για μένα ή για πρόσωπο που με ενδιαφέρει: «αν ξαναπείς για μένα τέτοιες αηδίες, θα σου κόψω τη γλώσσα»·

- θα σου ψαλιδίσω τη γλώσσα, ηπιότερη έκφραση από την αμέσως παραπάνω·

- θέλει στρώσιμο η γλώσσα ή θέλει στρώσιμο η γλώσσα του, (για λογοτεχνικά κείμενα) βλ. φρ. θέλει χτένισμα η γλώσσα·

- θέλει χτένισμα η γλώσσα ή θέλει χτένισμα η γλώσσα του, (για λογοτεχνικά κείμενα) το κείμενο για το οποίο γίνεται λόγος, χρειάζεται περαιτέρω επεξεργασία, προκειμένου να του δοθεί, από γλωσσική άποψη, τελειότερη ή η τελειωτική μορφή του: «τελείωσα ένα διήγημα, αλλά δεν το 'στειλα ακόμη σε κανένα περιοδικό, γιατί θέλει χτένισμα η γλώσσα του»·

- κάλλιο φιδιού γλώσσα να σε φά(ει) παρά γυναικός κακής, βλ. λ. φίδι·

- κατάπα τη γλώσσα μου, **α.** δεν μπόρεσα, δεν τόλμησα να εκφράσω τη γνώμη μου ή την αντίθεσή μου: «μόλις μου 'βαλε ο διευθυντής μου τις φωνές, κατάπα τη γλώσσα μου και δεν είπα τίποτα». **β.** αποστομώθηκα: «όταν ο άλλος απέδειξε με ντοκουμέντα πως έλεγα ψέματα, κατάπα τη γλώσσα μου». **γ.** δεν μπόρεσα να αρθρώσω λέξη, ιδίως από έκπληξη ή φόβο: «είχε μια γκομενάρα δίπλα του, που, όταν μου τη σύστησε, κατάπα τη γλώσσα μου || μόλις αγρίεψε ο άλλος και τράβηξε μαχαίρι, κατάπα τη γλώσσα μου»·

- κόλλησε η γλώσσα μου, στέγνωσε το στόμα μου από υπερβολική δίψα ή συνεχή ομιλία και έχω φτάσει σε σημείο να μην μπορώ να μιλήσω άλλο ή μιλώ με μεγάλη δυσκολία: «κόλλησε η γλώσσα μου απ' τη δίψα || μιλούσα μια ώρα συνεχώς και στο τέλος κόλλησε η γλώσσα μου και δεν μπορούσα να αρθρώσω λέξη»·

- κρατώ τη γλώσσα μου, βλ. φρ. βαστώ τη γλώσσα μου·

- κρέμασε η γλώσσα μου, κουράστηκα πολύ, λαχάνιασα πολύ, ιδίως από εξαντλητικό τρέξιμο: «οι άλλοι ήταν πολύ μπροστά και κρέμασε η γλώσσα μου μέχρι να τους φτάσω». Από την εικόνα του σκύλου που, ύστερα από εξαντλητικό τρέξιμο, αφήνει τη γλώσσα του να κρέμεται έξω από το στόμα του·

- λέει η γλώσσα της πολλά ή λέει πολλά η γλώσσα της, μιλάει πολύ και, κατ' επέκταση, είναι κουτσομπολόα: «δεν αφήνει άνθρωπο να σταυρώσει λέξη, γιατί λέει η γλώσσα της πολλά || μην αντιληφθεί η τάδε καμιά αταξία σου, γιατί λέει πολλά η γλώσσα της και θα το μάθουν κι οι πέτρες». (Λαϊκό τραγούδι: **τώρα η γλώσσα σου λέει πολλά**, σαν τη γαλιάντρα που κελαηδά. Θα σου φύγω βρε γαλιάντρα και θα μείνεις δίχως άντρα)·

- λύθηκε η γλώσσα μου ή μου λύθηκε η γλώσσα, **α.** ύστερα από ένα διάστημα δισταγμού, άρχισα να μιλώ με

ευκολία: «μόλις πέρασε λίγη ώρα και μπήκα στο πνεύμα της κουβέντας, λύθηκε η γλώσσα μου». **β.** ύστερα από ένα διάστημα φόβου, άρχισα να μιλώ με θάρρος: «μόλις είδα τους φίλους μου να 'ρχονται, μου λύθηκε η γλώσσα και του τα 'πα χύμα και τσουβαλάτα». **γ.** ύστερα από ένα διάστημα σιωπής, άρχισα να μιλώ ασταμάτητα: «μόλις λύθηκε η γλώσσα μου, δεν προλάβαινε κανείς να πάρει σειρά για να μιλήσει»·

- *μάζεψε τη γλώσσα σου*, απειλητική προτροπή σε κάποιον να πάψει να μιλάει υποτιμητικά ή υβριστικά σε μας ή και σε πρόσωπο που μας ενδιαφέρει: «αρκετά έκανα υπομονή ν' ακούω τις βλακείες σου, γι' αυτό μάζεψε τη γλώσσα σου να μην πλακωθούμε στις μπουνιές». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το για τουρισμένο·

- *μάλλιασε η γλώσσα μου*, μιλούσα ασταμάτητα, ιδίως συμβουλευόντας κάποιον, αλλά συνήθως χωρίς αποτέλεσμα: «μάλλιασε η γλώσσα μου να τον συμβουλευώ, αλλά αυτός το δικό του»·

- *με τρώει η γλώσσα μου*, είμαι έτοιμος να πω κάτι που δεν πρέπει να ειπωθεί, είμαι έτοιμος να αποκαλύψω κάποιο μυστικό: «από ώρα με τρώει η γλώσσα μου να πω αυτό που κανένας δεν τολμάει να πει || ώρα τώρα με τρώει η γλώσσα μου ν' αποκαλύψω τι απατεώνας είναι»·

- *μιλάμε άλλη γλώσσα*, δεν μπορούμε να συνεννοηθούμε, να συμφωνήσουμε: «φέρ' τε μου κάποιον άλλον να διαπραγματευτώ μαζί του, γιατί μ' αυτόν μιλάμε άλλη γλώσσα». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται και άλλες φορές ακολουθεί το *μου φαίνεται*·

- *μιλάμε την ίδια γλώσσα*, συμφωνούμε, συνεννοούμαστε: «με τον τάδε δεν έχω ποτέ πρόβλημα, γιατί μιλάμε την ίδια γλώσσα»·

- *μιλώ με απλή γλώσσα ή μιλώ σε απλή γλώσσα*, μιλώ απλά, κατανοητά: «θέλω να καταλαβαίνεις αμέσως τι σου λέω, γιατί μιλώ με απλή γλώσσα»·

- *μιλώ με τη γλώσσα της λογικής*, μιλώ λογικά: «όταν μιλά κανείς με τη γλώσσα της λογικής, δεν έχει να φοβάται τίποτα»·

- *μιλώ τη γλώσσα της αλήθειας*, μιλώ με ειλικρίνεια: «δε θέλω να πάρω το μέρος κανενός, γι' αυτό θα μιλήσω τη γλώσσα της αλήθειας»·

- *μου βγήκε η γλώσσα*, κουράστηκα, λαχάνιασα, ιδίως από τρέξιμο: «μου βγήκε η γλώσσα, μέχρι να σε φτάσω»·

- *μου βγήκε η γλώσσα απ' έξω (απ' όξω)*, βλ. φρ. *μου βγήκε η γλώσσα μια πιθαμή*·

- *μου βγήκε η γλώσσα ανάποδα*, βλ. φρ. *μου βγήκε η γλώσσα μια πιθαμή*· βλ. και φρ. *κρέμασε η γλώσσα μου*·

- *μου βγήκε η γλώσσα μια πήχη*, βλ. φρ. *μου βγήκε η γλώσσα μια πιθαμή*·

- *μου βγήκε η γλώσσα μια πιθαμή*, κουράστηκα πολύ, λαχάνιασα πολύ, ιδίως από εξαντλητικό τρέξιμο: «μου βγήκε η γλώσσα μια πιθαμή, μέχρι να προφτάσω το λεωφορείο στη στάση». Από την εικόνα του σκύλου, που όταν τρέχει πολύ, βγαίνει από την κούραση η γλώσσα του έξω από το στόμα του·

- *μου δέθηκε η γλώσσα*, δεν μπόρεσα να αρθρώσω λέξη από έκπληξη ή από φόβο: «μόλις μου σύστησε τη γυναικάρικα που συνόδευε, μου δέθηκε η γλώσσα και δεν μπορούσα να πω τίποτα || την ώρα που πήγα να μιλήσω, με κοίταξε ο άλλος τόσο άγρια, που μου δέθηκε η γλώσσα»·

- *μου δένουν τη γλώσσα*, με υποχρεώνουν, με εξαναγκάζουν να μη μιλήσω: «μ' εκβίαζαν πως θα 'βγαζαν τ' άπλυτά μου στη φόρα, κι έτσι μου 'δεσαν τη γλώσσα και δεν μπορούσα να πω πώς ακριβώς έγιναν τα πράγματα»·

- *μπερδεύεται η γλώσσα μου*, δυσκολεύομαι να αρθρώσω τις λέξεις: «δεν μπορώ να πω γρήγορα κανέναν γλωσσοδέτη, γιατί μπερδεύεται η γλώσσα μου»· βλ. και φρ. *μπερδεύω τη γλώσσα μου*·

- *μπερδεύω τη γλώσσα μου*, συγχέω τα λόγια μου από ταραχή ή από πρόθεση να αποκρύψω κάτι: «όταν άρχισε να μπερδεύει τη γλώσσα του, κατάλαβα πως κάποιον λάκκο έχει η φάβα». Χάριν αστεϊσμού, η φρ. αυτή εκφέρεται και *γλωσσεύω την μπέρδα μου*.

- *να μην προτρέχει η γλώσσα της διανοίας*, (συμβουλευτικά) να σκέφτεσαι πολύ, πριν μιλήσεις: «πρέπει να λες μετρημένες κουβέντες εκεί που θα πας και να μην προτρέχει η γλώσσα της διανοίας σου»· βλ. και φρ. *πριν μιλήσεις, να βουτάς τη γλώσσα σου στο μυαλό*.

- *να μου κοπεί η γλώσσα*, κατηγορηματική δήλωση ατόμου πως δε θα αποκαλύψει αυτό που θέλει να του εμπιστευτεί ή αυτό που του εμπιστεύτηκε κάποιος: «θέλω να σου πω κάτι, αλλά δε θέλω να το πεις σε κανέναν - Να μου κοπεί η γλώσσα || δε θέλω να πεις σε κανέναν αυτό που σου εμπιστεύτηκα. -Να μου κοπεί η γλώσσα»·

- *να μου κόψεις τη γλώσσα*, έκφραση με την οποία θέλουμε να δώσουμε τη βεβαιότητα σε κάποιον πως τα πράγματα θα γίνουν ακριβώς έτσι όπως του τα λέμε: «αν δεν έρθει σε λίγο να σου ζητήσει συγγνώμη, να μου κόψεις τη γλώσσα». Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *εμένα..* (Λαϊκό τραγούδι: *ήθελα να σ' αντάμωνα, να σου 'λεγα καμπόσα κι αν δε σου γύριζα το νου, αχ ψεύτη ντουριά, να μου 'κοβες τη γλώσσα*)·

- *να φας τη γλώσσα σου!* βλ. φρ. *που να φας τη γλώσσα σου(!)*.

- *νεκρές γλώσσες*, αυτές που δε μιλιούνται από κανέναν: «οι γλώσσες των αρχαίων λαών της Μεσοποταμίας είναι νεκρές γλώσσες»·

- *ξεράθηκε η γλώσσα μου*, βλ. φρ. *ξεράθηκε το στόμα μου*, λ. στόμα·

- *ξύλινη γλώσσα*, ομιλία, συνήθως κομματικού περιεχομένου, με μονότονα επαναλαμβανόμενες και χωρίς ουσιαστικό περιεχόμενο κομματικές θέσεις, η ανούσια πολιτική συνηματολογία: «ο κυβερνητικός εκπρόσωπος μίλησε πάλι σε ξύλινη γλώσσα»·

- *οι κακές γλώσσες*, (γενικά) οι κουτσομπόλες, οι κουτσομπόληδες, το κουτσομπολιό, που γίνεται με κακεντρέχεια: «οι κακές γλώσσες λένε πως άρχισες πάλι να χαρτοπαίζεις»·

- *όποιος βαστάει τη γλώσσα του, σώζει την κεφαλή του*, αυτός που μπορεί και ελέγχει τα νεύρα του, γιατί πάνω στα νεύρα του λέει κανείς σκληρές κουβέντες, γλιτώνει από οδυνηρές περιπέτειες: «όταν τον νευριάσουν, κάνει υπομονή και δε λέει κουβέντα, γιατί όποιος βαστάει τη γλώσσα του, σώζει την κεφαλή του»·

- *ό,τι κόβει το μαχαίρι γιατρεύεται, ό,τι κόβει η γλώσσα δε γιατρεύεται*, πολλές φορές τα λόγια που λέμε για κάποιον μπορούν να προκαλέσουν ανυπολόγιστη ψυχική ή ψυχολογική ζημιά: «να προσέχεις πώς μιλάς για τους άλλους, γιατί ό,τι κόβει το μαχαίρι γιατρεύεται, ό,τι κόβει η γλώσσα δε γιατρεύεται»· βλ. και φρ. *η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει*.

- *πέφτω στη γλώσσα (κάποιου)*, με κατηγορεί, με κακολογεί, με διαβάλλει κάποιος: «αν πέσεις στη γλώσσα του, θα σε κάνει άνω κάτω»·

- *πήρε η γλώσσα του δρόμο*, άρχισε να μιλάει ασταμάτητα και χωρίς δισταγμό: «όταν πήρε η γλώσσα του δρόμο, μίλησε για όλους και για όλα, χωρίς φόβο και πάθος»·

- *που να φας τη γλώσσα σου!* **α.** λέγεται με δυσφορία στην περίπτωση που, τη στιγμή που κάποιος μελετάει κάτι κακό σε βάρος μας, αυτό μας συμβαίνει: «πρόσεχε μη χτυπήσεις το δάχτυλό σου, έτσι όπως καρφώνεις το καρφί στον τοίχο. -Ωχ, που να φας τη γλώσσα σου!». **β.** αποτρεπτική έκφραση να μη μας συμβεί αυτό που κακομελετάει κάποιος, που απευχόμαστε το κακό που ξεστόμισε να συμβεί σε βάρος μας: «πρόσεχε μην πέσεις, έτσι όπως ανεβαίνεις στη σκάλα. -Που να φας τη γλώσσα σου!». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *μπα*.

- *πριν μιλήσεις, να βουτάς τη γλώσσα σου στο μυαλό*, (συμβουλευτικά) να μη μιλάς, να μην εκφέρεις κάποια γνώμη, αν πρώτα δε σκεφτείς καλά τι πρέπει να πεις: «όταν πρέπει να δώσεις σε κάποιον το λόγο σου, πριν μιλήσεις, να βουτάς τη γλώσσα σου στο μυαλό, γιατί μπορεί μετέπειτα να βγεις εκτεθειμένος»· βλ. και φρ. *να*

μην προτρέχει η γλώσσα της διανοίας·

- *πρόσεχε τη γλώσσα σου!* **α.** συμβουλευτική έκφραση σε άτομο να είναι κόσμιο στις εκφράσεις του: «εκεί που θα πάμε θα είναι μόνο οικογενειάρχες, γι' αυτό πρόσεχε τη γλώσσα σου!». **β.** απειλητική έκφραση σε άτομο να πάψει να μιλάει προσβλητικά, προκλητικά ή επιθετικά σε μας, ή για άτομο που μας ενδιαφέρει, γιατί θα επέμβουμε δυναμικά εναντίον του: «δε θ' ανεχτώ άλλες κατηγορίες ούτε για μένα ούτε για το φίλο μου, γι' αυτό πρόσεχε τη γλώσσα σου!». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *για*. Συνών. *πρόσεχε τα λόγια σου!* / *πρόσεχε το στόμα σου(!)*·

- *πρόσεχε τη γλώσσα του*, συμβουλευτική έκφραση σε κάποιον να προσέχει το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, γιατί συνηθίζει να κακολογεί, να διαβάλλει τους άλλους: «αν αποφασίσεις να συνεργαστείς μαζί του, ένα σου λέω, πρόσεχε τη γλώσσα του». Συνών. *πρόσεχε το στόμα του*·

- *σου 'φαγε η γάτα τη γλώσσα; ή σου 'φαγε τη γλώσσα η γάτα;* βλ. λ. [γάτα](#)·

- *στην άκρη της γλώσσας μου το 'χω*, λέγεται στην περίπτωση που πλησιάζουμε να θυμηθούμε κάτι, που στριφογυρίζει στο μυαλό μας αόριστα, αλλά που δεν μπορούμε να θυμηθούμε επακριβώς τι. Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *αχ* ή το *αχ μωρέ*, ενώ συνηθώς παρατηρείται χειρονομία κατά την οποία το χέρι κινείται ανεπαίσθητα προς το στόμα, προς την άκρη της γλώσσας·

- *στρώνω τη γλώσσα ή στρώνω τη γλώσσα του*, (για λογοτεχνικά κείμενα) βλ. φρ. *χτενίζω τη γλώσσα*·

- *το λέει και κολλάει η γλώσσα του*, μιλάει με λαχτάρα, θαυμαστικά για κάποιον ή για κάτι: «αγαπάει πάρα πολύ το γαμπρό του και κάθε φορά που αναφέρεται στ' όνομά του, το λέει και κολλάει η γλώσσα του || του αρέσει μόνο το τάδε αυτοκίνητο, αφού, το λέει και κολλάει η γλώσσα του»·

- *τον παίρνω στη γλώσσα μου*, βλ. φρ. *τον πιάνω στη γλώσσα μου*·

- *τον πιάνω στη γλώσσα μου*, τον κατηγορώ, τον κακολογώ, τον διαβάλλω: «αυτός μπορεί να λέει ό,τι θέλει, αλλά, αν τον πιάσω στη γλώσσα μου, δε θα ξέρει πού να κρυφτεί». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το *εγώ*·

- *του βγάζω γλώσσα*, του αντιμιλώ: «αφού είδες πως ήταν γέρος άνθρωπος, δεν έπρεπε να του βγάλεις γλώσσα»·

- *του βγάζω τη γλώσσα*, τον κουράζω, τον ταλαιπωρώ: «όποιον παίρνω στη δουλειά μου, του βγάζω τη γλώσσα || του 'βγαλα τη γλώσσα, μέχρι να του επιστρέψω τα δανεικά»· β και φρ. *του βγάζω τη γλώσσα μου*·

- *του βγάζω τη γλώσσα ανάποδα*, τον εξουθενώνω, τον πεθαίνω στην κούραση: «τον πήρα μαζί μου σε μια μετακόμιση και του 'βγαλα τη γλώσσα ανάποδα»·

- *του βγάζω τη γλώσσα απ' έξω* ή *του βγάζω τη γλώσσα απ' όξω* ή *του βγάζω τη γλώσσα έξω* ή *του βγάζω τη γλώσσα όξω*, τον κατακουράζω, τον καταταλαιπωρώ: «θέλησε να 'ρθει να με βοηθήσει στη δουλειά μου και του 'βγαλα τη γλώσσα απ' όξω του φουκαρά! || του 'βγαλα τη γλώσσα απ' έξω, μέχρι να του επιστρέψω τα δανεικά»·

- *του βγάζω τη γλώσσα μου*, τον κοροϊδεύω, τον περιπαίζω, τον περιγελώ: «κάθισε απέναντί του και του 'βγαζε συνέχεια τη γλώσσα του». (Λαϊκό τραγούδι: *τρέχω να το πιάσω κάτω απ' τα γιαπιά, τη γλωσσίτσα βγάζει, να με σκάσει θέλει πια*)·

- *τρέχει η γλώσσα*, (για λογοτεχνικά κείμενα) είναι πολύ καλογραμμένο και διαβάζεται με άνεση, με ευχαρίστηση: «ευχαριστίεσαι να διαβάξεις βιβλίο, όταν τρέχει η γλώσσα»·

- *τρέχει η γλώσσα του*, **α.** είναι πολύ φλύαρος: «έτσι όπως τρέχει η γλώσσα του, δεν αφήνει σε κανέναν να πάρει το λόγο». **β.** είναι προπέτης: «πάντα έχω τη διάθεση να του προσφέρω, αλλά μου τη δίνει, γιατί τρέχει η γλώσσα του». **γ.** (για συγγραφείς) είναι καλός συγγραφέας, διαβάζεται ευχάριστα: «έχω διαβάσει όλα τα βιβλία του τάδε συγγραφέα, γιατί τρέχει η γλώσσα του». Συνών. *έχει καλή πένα*·

- τροχίζω τη γλώσσα μου, βλ. φρ. ακονίζω τη γλώσσα μου·

- φάε τη γλώσσα σου! βλ. φρ. δάγκασε τη γλώσσα σου!

- φοβάμαι τη γλώσσα του, το άτομο για το οποίο γίνεται λόγος, φοβάμαι μήπως αρχίσει να αναφέρεται στο όνομά μου, γιατί μπορεί να με κακολογήσει ή να αποκαλύψει κάτι που ξέρει για μένα, πράγμα που δε μου είναι επιθυμητό: «δε θέλω ν' αρχίσει ν' αναφέρεται στο πρόσωπό μου, γιατί κάποτε του εμπιστεύθηκα κάτι και φοβάμαι τη γλώσσα του»·

- χτενίζω τη γλώσσα ή χτενίζω τη γλώσσα του, (για λογοτεχνικά κείμενα) το επεξεργάζομαι από την αρχή, για να διορθώσω τυχόν συντακτικά λάθη ή να του δώσω τελειότερη ή τελειωτική μορφή: «έχω τελειώσει ένα μυθιστόρημα, αλλά δε θα το παραδώσω ακόμη στον εκδότη μου, γιατί θέλω να χτενίσω τη γλώσσα».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας